

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Gordilă Nicolae,

judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 26 decembrie 2017, în cauza penală privind-o pe

Cozma Svetlana Xxxxx, xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx,
xx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță: 26.04.2017 – 21.06.2017;*

2. *instanța de apel: 07.07.2017 – 26.12.2017;*

3. *instanța de recurs ordinar: 12.02.2018 – 21.03.2018.*

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 21 iunie 2017, Cozma Svetlana a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei.

Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, la data de 17 martie 2017, în jurul orelor 18:00, aflându-se la domiciliul său din or. Xxxxx, str. Xxxxx, Cozma Svetlana, acționând cu intenție directă, a inițiat un conflict cu soțul său Cozma Vasile, care conform art. 133¹ Cod penal este membru de familie, și dându-și seama de caracterul acțiunilor sale prejudiciabile, i-a aplicat acestuia o lovitură cu tocul de pantof în regiunea capului, cauzându-i plagă contuză pe cap, comoție cerebrală, ce a condiționat dereglarea sănătății de scurtă durată și se califică ca vătămare corporală ușoară.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Cahul, Vîhodeț Inna, prin care a solicitat casarea sentinței Judecătoriei Cahul din 21.06.2017, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit

pentru prima instanță, prin care Cozma Svetlana să fie condamnată în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de un an, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei; în conformitate cu art. 90 a suspenda condiționat executarea pedepsei cu închisoarea, cu stabilirea termenului de probă de un an; a atenționa inculpata referitor la condițiile suspendării condiționate a executării pedepsei cu închisoare și efectele nerespectării acestora; încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 248 lei.

În motivarea cererii de apel procurorul a indicat, că sentința vizată este neîntemeiată, instanța de fond nu a luat în considerație prevederile art.art. 61 și 75 Cod penal, dat fiind că pedeapsa stabilită inculpatei Cozma Svetlana nu corespunde gravității infracțiunii comise și circumstanțelor stabilite. Violența manifestată în speța dată, care s-a soldat cu vătămare ușoară, a atins integritatea fizică, psihică și morală a persoanei, prin urmare i-a încălcat dreptul la viață, la sănătate și siguranță. A solicitat aplicarea unei pedepse mai aspre.

La materialele dosarului sunt anexate raportul de constatare nr. xxx din 20.03.2017 și raportul de expertiză nr. xxx din 22.03.2017, fiind suportate cheltuielile judiciare în sumă de 248 lei. Argumentul instanței de fond, precum că statul are obligația de a demonstra vinovăția persoanei nu este plauzibil, în situația în care statul și-a onorat această obligație, a demonstrat prin acțiuni procesuale vinovăția persoanei și pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, iar art. 229 Cod de procedură penală, indică direct că condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare. Astfel, instanța prin refuzul de a încasa cheltuielile judiciare a admis interpretarea eronată a dispozițiilor normei legale privind achitarea cheltuielilor judiciare. Totodată, nu s-a constatat că încasarea cheltuielilor judiciare, potrivit art. 229 alin. (3) Cod penal, poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatei.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 26 decembrie 2017, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de către procuror, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, verificând aspectele de drept operate de instanța de fond la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatei Cozma Svetlana, prima instanță i-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 06 luni, or art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, prevede pedeapsa cu închisoare până la 3 ani. La stabilirea acestei pedepse instanța de fond a reținut o singură circumstanță atenuantă a răspunderii inculpatei Cozma Svetlana - căința sinceră; circumstanțe agravante nu au fost stabilite.

La numirea pedepsei inculpatei Cozma Svetlana, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, acesta beneficiind de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoarea, adică din maximum și din minimum prevăzut de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat, aceste limite revenind la închisoare de la 3 luni până la 2 ani; de criteriile de individualizare a pedepsei stabilite la art. 75 Cod penal; de personalitatea inculpatei, care

este pentru prima dată pe banca acuzaților și are o caracterizare pozitivă, este angajată în câmpul muncii, anterior nu a fost judecată, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află; existența circumstanțelor atenuante ale răspunderii: săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave; iar circumstanțe agravante nu au fost stabilite; a manifestat căință sinceră, și a recunoscut vinovăția. Deasemenea, instanța a reținut faptul că în perioada căsătoriei timp de 35 de ani, este pentru prima dată când cearta s-a soldat cu leziuni corporale ușoare, din declarațiile vecinilor rezultă că anterior situații similare sau conflicte grave nu au fost, la moment soții s-au împăcat.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că o sentință de condamnare în prezenta cauză penală va avea un efect preventiv serios, atât pentru inculpata Cozma Svetlana, cât și pentru alte persoane predispuse la comiterea unor astfel de infracțiuni, și va constitui o garanție și o asigurare că drepturile și libertățile consfințite în Constituția Republicii Moldova și alte legi ale Republicii Moldova sunt apărate, iar violarea lor este contracarată și pedepsită.

Instanța de apel a apreciat ca nefondată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpata Cozma Svetlana în contul statului a cheltuielilor suportate în scopul efectuării raportului de expertiză judiciară și raportului de constatare, în cuantum de 248 lei, or aceste sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii înscrinate.

Instanța de apel a considerat, că prevederile legale la care face trimitere acuzatorul de stat mai mult se referă la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, ori cheltuielile judiciare, care sunt enumerate în dispoziția art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală, nu prevăd astfel de cheltuieli. Or, potrivit alin. (3) al aceluiași articol, cheltuielile judiciare se achită din sume alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate. Astfel, aceste norme procedurale invocate de procuror și respinse de prima instanța în conținutul sentinței atacate, nu reglementează încasarea din contul condamnatului a mijloacelor bănești pentru cheltuieli de expertiză.

Prima instanță a ținut cont de faptul că expertiza judiciară a fost dispusă în cadrul efectuării urmăririi penale, pentru acumularea probatoriului necesar, și aceste cheltuieli sunt trecute în contul statului, și nu urmează să fie puse pe seama inculpatei, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, sarcina căruia este depistarea circumstanțelor care dovedesc comiterea infracțiunii și identificarea făptuitorului, pentru înaintarea învinuirii făptuitorului. Trecerea în contul statului a cheltuielilor în procesul penal se întemeiază în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, prin care indicând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei

instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei și a respingerii încasării cheltuielilor judiciare, cu remiterea cauzei la judecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

5.1. În motivarea cererii de recurs recurentul invocă următoarele:

Referitor la respingerea solicitării privind încasarea cheltuielilor judiciare, cheltuielile legate cu efectuarea expertizelor judiciare sunt cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală - expertiza judiciară.

La soluționarea chetiuinii cine suportă cheltuielile respective, trebuie soluționată reieșind din prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care pe prim plan pune sarcina pe condamnat, responsabil de aceste cheltuieli în legătură cu comiterea infracțiunii. Și doar dacă condamnatul nu este în stare să le achite din diferite motive, invaliditate, incapacitatea juridică etc., cheltuielile sunt trecute în contul statului.

Instanța de apel, odată ce a dispus respingerea cererii procurorului încasării de la inculpată sumei de 248 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, nu a dispus trecerea acestora în contul statului, astfel, rezultă că nu dispunem de o dispoziție referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare, așa cum se cere prin prevederile art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală.

Referitor la stabilirii pedepsei inculpatei, pedeapsa stabilită inculpatei Cozma Svetlana nu corespunde gravității infracțiunii comise, circumstanțelor stabilite în cauză. Astfel, la emiterea sentinței instanța de fond nu a luat în considerație că prevenirea și combaterea violenței în familie fac parte din politica națională de ocrotire și sprijinire a familiei și reprezintă o importantă problemă de sănătatea publică și de realizare a dreptului la viață fără violență. Violența, exercitată în orice formă, în speța dată manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății, atinge la integritatea fizică, psihică, morală a persoanei, constituind o încălcare a dreptului la viață, la sănătate, la siguranță. Prin urmare sentința urmează a fi casată cu pronunțarea unei noi hotărâri și stabilirea inculpatei Cozma Svetlana a unei pedepse mult mai severe.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sunt vădit neîntemeiate.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit textului recursului, recurentul invocă drept temeiuri de casare a deciziei instanței de apel art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept în cazul în care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și atunci când instanța de apel a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând temeiurile date în raport cu motivele invocate, Colegiul penal constată că acestea nu și-au găsit confirmare.

Totodată, Colegiul reține că autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei, și critică hotărârea instanței de apel numai referitor la pedeapsa aplicată inculpatei, precum și în latura civilă, prin care a fost menținută hotărârea primei instanțe, care a respins cererea procurorului de a fi încasate din contul Mariei Cozma în contul statului suma de 248 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

Așadar, în privința acestor alegații se constată, că au constituit obiect de discuție în instanța de apel și asupra cărora această instanță s-a expus întemeiat și pe care le susține și instanța de recurs.

Verificând actele cauzei, raportat la alegațiile procurorului, Colegiul penal găsește vădit nefondate criticele acestuia în partea ce ține de individualizarea greșită a pedepsei penale aplicate față de inculpata Cozma S., această concluzie rezultând din însăși scopul pedepsei penale stipulat în art. 61 Cod penal de legislator, potrivit căruia pedeapsa este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare aplicată în privința condamnaților, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea infractorilor, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestora, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Totodată se menționează că pedeapsa se consideră echitabilă când aceasta impune inculpatului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunilor săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți perturbate prin infracțiunea comisă.

În cauza deferită judecării, se constată că, potrivit sentinței adoptate în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Cozma S. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal la 6 luni închisoare, iar în temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru o perioadă de probațiune de 1 an.

După care, legalitatea și temeinicia sentinței în baza apelului depus de partea acuzării, a fost verificată de instanța de apel, care a statuat asupra corectitudinii acesteia, menținând-o în vigoare, fără careva modificări.

Adică, criticele apelantului - procuror, în partea ce ține de solicitarea de a-i aplica inculpatei Cozma S. a unei pedepse mai aspre, au fost respinse, ca nefondate.

Având în vedere că criticile similare sunt invocate și la etapa judecării prezentului recurs, Colegiul, în subsidiar, verificând în această parte hotărârea contestată, enunță că soluția instanțelor de fond privitor la individualizarea pedepsei în privința inculpatei, este legală, întemeiată și urmează a fi menținută în vigoare.

De altfel, în speța dată, instanța de apel, a dat răspuns deja la toate cele invocate de partea acuzării în vederea motivării soluției de respingere a solicitării privind aplicarea față de inculpată a unei pedepse mai aspre.

Astfel, Colegiul conchide că concluzia instanței de apel corespunde circumstanțelor cauzei și criteriilor de stabilire a pedepsei, aceasta fiind aplicată în limitele legii și individualizată conform prevederilor legale.

Referitor la solicitarea recurentului privind încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea rapoartelor de constatare și de expertiză judiciară în sumă de 248 lei, motivând că legea prevede ca inculpatul să suporte în legătură cu efectuarea expertizei medico-legale, instanța de recurs menționează, că aceste argumente ale recurentului sunt neîntemeiate, deoarece dispoziția art. 143 prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză (art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală).

Totodată, instanța de recurs relevă dispoziția alin. (2) art. 229 potrivit căreia, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Prin urmare, se atestă că norma dată nu poartă un caracter imperativ, ci unul facultativ, lăsând la discreția instanței de a hotărî asupra chestiunii plății cheltuielilor judiciare ținând cont de împrejurările cauzei și suportării acestor cheltuieli.

Astfel, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizelor vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Instanța de recurs reține, că rapoartele de constatare și de expertiză judiciară menționate supra, au fost ordonate de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii circumstanțelor cauzei, constituind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

În asemenea împrejurări, Colegiul penal statuează, că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii imputate, prin numirea efectuării rapoartelor de constatare nr. 177 din 20.03.2017 și de expertiză medico-legale nr. 105d din 22.03.2017, reprezintă cheltuieli judiciare ce urmează a fi achitate din bugetul de stat.

Prin urmare, sunt apreciate ca fiind corecte concluziile instanței de apel referitoare la respingerea solicitării înaintate de către acuzatorul de stat privind încasarea de la inculpata Cozma S., a sumei de 248 lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru efectuarea rapoartelor de constatare și de expertiză judiciară, în prezenta cauză.

Generalizând cele expuse, Colegiul penal, consideră că nu și-a găsit confirmare temeiului pentru recurs invocat de către recurent, ce ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs, în sensul casării deciziei contestate, în partea respingerii încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatei.

Astfel, Colegiul apreciază că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și aceasta cuprinde temeiurile de fapt și de drept ce au dus, la caz, la respingerea apelului procurorului, ca nefondat.

Având ca reper cele enunțate, Colegiul penal statuează, că argumentele invocate de procuror, sunt nefondate, fapt ce impune concluzia privind inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Conducându-se de art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 26 decembrie 2017, în cauza penală privind-o pe **Cozma Svetlana Xxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **18 aprilie 2018**.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana